

You have downloaded a document from
RE-BUŚ
repository of the University of Silesia in Katowice

Title: O Profesorze - wspomnienie

Author: Kazimierz Miroszewski

Citation style: Miroszewski Kazimierz. (2013). O Profesorze - wspomnienie. (2013). Dane biograficzne. W: K. Miroszewski, M. Stolarczyk (red.), "Śląsk - Polska - Europa - świat : pamięci Profesora Jana Przewłockiego" (S. 21-23). Katowice : Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego.

Uznanie autorstwa - Użycie niekomercyjne - Bez utworów zależnych Polska - Licencja ta zezwala na rozpowszechnianie, przedstawianie i wykonywanie utworu jedynie w celach niekomercyjnych oraz pod warunkiem zachowania go w oryginalnej postaci (nie tworzenia utworów zależnych).

UNIwersYTET ŚLĄSKI
W KATOWICACH

Biblioteka
Uniwersytetu Śląskiego

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

O Profesorze – wspomnienie

Będąc studentem historii na Wydziale Nauk Społecznych, poznałem Profesora Jana Przewłockiego jako Dziekana naszego Wydziału oraz historyka. Wśród studentów interesujących się historią najnowszą, a szczególnie historią Górnego Śląska, dużym zainteresowaniem cieszyły się rzetelnie udokumentowane prace Profesora — *Mocarstwa zachodnioeuropejskie wobec problemów Górnego Śląska w latach 1918—1933* (Katowice 1975); *Stosunek mocarstw zachodnioeuropejskich do problemów Górnego Śląska w latach 1918—1939* (Warszawa—Kraków 1978). Bezpośrednio spotkałem się z Nim w trakcie mojego egzaminu magisterskiego. Profesor był przewodniczącym komisji. Moja praca magisterska poświęcona była jednej z organizacji kombatanckich, powstałych po zakończeniu II wojny światowej. Profesor był w tym czasie mocno zaangażowany w działalność Związku Byłych Powstańców Śląskich. Stąd też wywiązała się dyskusja na temat roli tych organizacji w życiu społeczno-politycznym Polski.

Bliżej poznałem Profesora w drugiej połowie lat 90. Jako kierownik ds. Studiów Zaocznych WNS (od 1993 roku), a następnie prodziekan ds. Studiów Zaocznych WNS przewodniczyłem komisjom obrony prac magisterskich studentów — uczestników seminariów magisterskich prowadzonych przez Profesora. Były to bardzo ciekawe i inspirujące spotkania. Profesor nie wymagał od magistrantów wiedzy podręcznikowej. Wręcz zmuszał ich do budowania własnych sądów, zarówno politologicznych, jak i historycznych. Uczył myślenia przyczynowo-skutkowego, łącząc w sobie cechy politologa oraz historyka ukształtowanego w trakcie studiów na Uniwersytecie Jagiellońskim, szczególnie na seminariach prowadzonych przez prof. Henryka Batowskiego. Te cechy Profesora były również widoczne w trakcie wykładów z najnowszej historii powszechnej. Studenci podkreślali, że był niekonwencjonalnym dydaktykiem, który nie tylko przekazywał wiedzę historyczną, ale także uczył kultury dyskusji akademickiej.

Będąc od 1999 roku członkiem Komisji Historycznej PAN Oddziału w Katowicach, uczestniczyłem w posiedzeniach prowadzonych przez Profesora. Dominowała na nich nieskrępowana dyskusja wokół podejmowanych tematów, poszanowanie odmiennych poglądów dyskutantów. Często w drodze na wyjazdowe posiedzenia Komisji dyskutowaliśmy zarówno o wydarzeniach historycznych, jak i o bieżących wydarzeniach politycznych. Dominował w nich bardzo duży realizm prezentowany przez Profesora. Analiza wydarzeń była bardzo często niesztampowa, inspirująca do nowego spojrzenia, odmiennego od proponowanych w opracowaniach historycznych czy politologicznych.

W mojej pamięci Profesor pozostał także osobą szczególnie dbającą o kulturę języka polskiego. Walczył o to zarówno w trakcie spotkań naukowych, jak i podczas zajęć dydaktycznych ze studentami. Często dyskutował o znaczeniu, genezie danego słowa. Jego przywiązanie do kultury słowa wynikało zapewne z doświadczeń życiowych. Po powrocie z Francji w szkole średniej, ale także na krakowskich studiach uczył się literackiego języka polskiego, z którym wcześniej kontakt miał znikomy.

Zapewne mało znaną dziedziną życia Profesora jest Jego twórczość poetycka. Opublikowane zostały trzy zbiory wierszy Profesora. Oto dwa utwory z tomiku *Wiersze*:

Zwykły stolik, dwa krzesła
 Lampa rzuciła ciepły blask
 Zwykły gest, uśmiechy i słowa
 A jednak coś fascynowało nas
 Ile słów mówiliśmy tu sobie
 Ile sprzeczek i wyznań i łez
 Ile przykrych słów mówiłem Tobie
 Ile razy tu byliśmy... kres
 Zwykły stolik, dwa krzesła...
 Jedno puste i zimno tu tak
 Nawet lampa jak gdyby przygasła
 I kawa jakiś cierpki ma smak¹

Ja już widziałem tunel swój
 I ładną w nim poświatę
 Widziałem, gdzie jest mój kres
 I tylko o czymś jeszcze myślałem
 Czy przeżyłem dobrze ten świat
 Czy nikogo nie skrzywdziłem

¹ J. Przewłocki: *Wiersze z lat 1964—1987*. W: I d e m: *Wiersze*. Częstochowa 2004, s. 4.

Czy nie zawiniłem wobec tych
Którzy dali mi życie
Czy nie zabrakło mi sił
Aby iść ich dobrym tropem
Aby tworzyć to, co mogę sam
I to, czego mnie nauczyl
Aby móc spokojnie powiedzieć
Że przeżyłem dobrze życie

Ja nie żałuję swoich dni
Przeżyłem je, jak każdy inny
Szkoda mi tylko straconych chwil
I tego, co w nich było najwspanialsze
Marzeń o wszystkim, tęsknoty za czymś
Okiem widoku nieobjętym
Daleki sięgałem, zmierzałem ku czemuś
A za chwilę widziałem tylko małego siebie

Ja nie żałuję tamtych dni
I chwil z wami spędzonych
Ja tylko proszę, wróćcie mi
To, co zostało w mojej pamięci
Z tamtych przeżytych dni².

Profesor był również pasjonatem sportu. W czasach młodości grał w koszykówkę i siatkówkę. Szczególnie interesował się piłką nożną i siatkówką. Często prowadziliśmy dyskusje o wydarzeniach sportowych zarówno tych, które przeszły już do historii sportu polskiego i śląskiego, jak i tych, które na bieżąco śledził Profesor w trakcie telewizyjnych transmisji. Jako kibic sportów zimowych podziwiał sukcesy Adama Małysza i Justyny Kowalczyk.

Podzielam zdanie prof. M. Stolarczyka, że Pan Profesor powinien pozostać w naszej pamięci jako wybitny uczonec, ale zarazem postać barwna i nieszablonowa. Jako człowiek niezmiernie życzliwy otaczającym Go ludziom.

² J. P r z e w ł o c k i: *Wiersze z lat 2002—2004*. W: I d e m: *Wiersze...*, s. 50.